
Datum : 25 oktober 2023
Kenmerk : 20230007
Aan : het college van B en W van de Gemeente Oss
Betreft : Gevraagd advies vrijwilligerswerkbeleid

Geacht college,

Op 9 oktober 2023 ontving de Adviesraad Sociaal Domein uw adviesaanvraag op het vrijwilligerswerkbeleid.

Op 9 oktober is door uw ambtenaar in de vergadering van de kenniskring Wmo deze adviesvraag toegelicht. De inhoud en strekking er van werd op hoofdlijnen geschetst.

Tijdens dat overleg hebben we al onze waardering uitgesproken dat de gemeente Oss het grote belang van inzet van vrijwilligers binnen de Osse samenleving onderkent. De afgelopen jaren hebben wij meerdere malen het belang van de inzet van vrijwilligers in het Sociaal Domein beklemtoont in onze besprekingen in werkgroepen met uw ambtenaren en bij het tussentijds overleg met de wethouder.

Bij Mantelzorgbeleid, de Sociale Basis, de Woonzorgvisie, gesprekken over PGB en Zin kwam steeds de belangrijke rol van vrijwilligers aan bod. We vroegen daarbij enkele malen om een actualisatie van het vrijwilligersbeleid.

Het College van B&W heeft nu in haar coalitieprogramma een hoge prioriteit toegekend aan het actualiseren van het vrijwilligerswerkbeleid. Omdat we die prioriteit mede onderschrijven zijn we akkoord gegaan om de gebruikelijke reactietermijn op uw adviesaanvraag te verkorten.

Met de bereidwillige inzet van de onze leden binnen de werkgroep Vrijwilligers van de ASD Oss kunnen we u ons advies tijdig doen toekomen.

Onze bemerkingen en adviezen bij het Vrijwilligerswerkbeleid.

1.

De uitkomst van het adviesbureau Wyzer onderschrijven we volledig. Het geeft een goed beeld van de problematiek waarmee instanties, verenigingen e.d. waarbij vrijwilligers zich inzetten worstelen. Het biedt de bouwstenen waarop de gemeente Oss zich met het nu uitgebrachte vrijwilligerswerkbeleid kan gaan richten.

We begrijpen dat het onderzoek zich primair heeft gericht op de ontwikkelingen in de vrijwilligersorganisaties. Onze bemerkingen over de rol van inzet van alle (individuele) vrijwilligers zullen we zeker laten terugkomen bij toekomstige adviesaanvragen rondom beleid en uitvoering in het Sociaal Domein.

Bij de beantwoording van deze adviesvraag gaan we derhalve nu uit van vrijwilligers in een georganiseerd verband.

Verderop in ons advies komen we nog terug op het probleem van te weinig vrijwilligers binnen verenigingen e.d. Daarbij willen we kijken op welke wijze de gemeente een stimulerende rol kan vervullen in het uitbreiden van het potentieel vrijwilligers in de Osse samenleving.

De ASD Oss adviseert:

Neem de uitkomsten van het onderzoeksbureau Wyzer mee in het vrijwilligerswerkbeleid als onderdeel van het totaalprogramma Versterken Sociale Basis. Betrek dit onderzoek ook bij de uitwerking van andere beleidsontwikkelingen binnen het Versterken Sociale Basis. Te denken valt aan Mantelzorgbeleid, Woonzorgvisie en beleid rondom Werk en inkomen.

2.

Vrijwilligerswerk is een samenspel tussen de burger die bereid is zich maatschappelijk in te zetten en de gemeente die deze inzet binnen haar verantwoordelijkheid voor het realiseren van een sterke sociale basis in de Osse samenleving nodig heeft.

Gelukkig zijn er nog steeds burgers die zich willen en kunnen inzetten. Door allerlei factoren zien we wel een afname van het aantal vrijwilligers. Daarbij groeit de vraag door de vergrijzing en het beschikbaar hebben van voldoende professionele krachten in het Zorg- en Welzijnswerk.

De Osse samenleving heeft er belang bij dat de afname van vrijwilligers stopt en liefst nog ombuigt naar een groei in de toekomst. Met de volgende adviezen willen we met u meedenken hoe dit te bereiken.

3.

De gemeente Oss zal samen met haar burgers hierin moeten optrekken. Dit vraagt op de eerste plaats een stimulerende en uitnodigende houding van de gemeente naar haar burgers. Het begint met informatie over hoe we met elkaar de toekomst zien met alle op het pad komende problematiek. Hoe we die versterkende band in de samenleving kunnen bereiken.

De ASD Oss adviseert:

Het bemenste steunpunt waar men vragen kan stellen en er ondersteuning geboden kan worden bij het uitoefenen van vrijwilligerswerk vinden wij daarin een goede stap.

Geef goede informatie over de bereikbaarheid. En wees duidelijk waarvoor men hier terecht kan. Betrek hierbij de rol en verantwoordelijkheid van Ons Welzijn zodat duidelijk wordt dat het elkaar versterkt.

In meer algemene zin kan de gemeente het belang van vrijwilligerswerk uitdragen. We denken concreet aan kwartaal bijeenkomsten waarbij de gemeente burgers na een half jaar na het bereiken van de AOW leeftijd uitnodigt. Allerlei informatie van belang voor de oudere Osse burger kan de revue passeren. Daarbij kan een uitnodigend verhaal worden gehouden hoe men nog zeer actief kan zijn binnen de samenleving, ook als vrijwilliger.

De ASD Oss adviseert:

Bekijk wat de belemmeringen zijn bij de individuele burger om zich als vrijwilliger aan te melden. Door die belemmeringen in beeld te brengen en met de burger te bekijken hoe dit kan worden weg genomen kunnen we wellicht bereiken dat het aantal vrijwilligers gaat groeien.

De werkgroep Vrijwilligers van de ASD Oss komt op basis van huidige signalen op de volgende factoren.

- Burgers met een UWV uitkering mogen geen vrijwilligerswerk doen omdat men volledig beschikbaar moet zijn voor de arbeidsmarkt. Een belangrijk deel hiervan is daarvoor gezien leeftijd en beperking kansloos. Maak maatwerk om uit die categorie een potentieel vrijwilligers te rekruteren zonder dat dit ten koste gaat van hun uitkeringsrechten. Biedt hen daarbij begeleiding zodat ze met hun resterende mogelijkheden op de juiste plek aan de slag kunnen.
- Bekijk hoe uit de categorie meest kwetsbare (psychisch/verslavingszorg/financieel) burgers een potentieel aantal vrijwilligers bereikt kan worden. Dit op vrijwillige basis. Maar daarbij kan soms een prikkel gegeven worden om deze burger er toe te bewegen zich aan te melden.

Bijvoorbeeld een kleine vrijwilligersvergoeding met maatwerk op individueel niveau zonder dat dit enige negatieve invloed heeft op uitkeringen e.d.

Uiteraard vraagt dit een goede begeleiding om een burger op de juiste vrijwilligerstaak te zetten. Maar het verdient zich terug omdat de participatie van deze doelgroep bevorderd wordt en men een zinvolle daginvulling ervaart.

Maak gebruik van ervaringsdeskundigen uit deze doelgroepen hoe ze hen kunnen helpen om vrijwilligerswerk op te pakken.

- Maak waar dat kan meer gebruik van de inzet van statushouders. Door hen met enige begeleiding te betrekken bij vrijwilligerswerk in bijvoorbeeld buurt- en wijkcentra wordt een goede inburgering bevorderd.
- Bekijk hoe met het aanbieden van een cursus e.d. de deskundigheid om vrijwilligerswerk te kunnen doen bevorderd wordt.
- Ga met partijen als Ons Welzijn en SEC om tafel zitten om nog meer ideeën te verzamelen hoe men denkt meer vrijwilligers te kunnen verwerven.
- Neem goede landelijke initiatieven als voorbeeld bij de inzet van de burger bij maatschappelijke activiteiten. Zoals Right to Challenge van de gemeente Rotterdam.

We realiseren ons dat bovenstaande niet een uitputtend overzicht is van mogelijkheden bij het bevorderen van vrijwilligerswerk. We denken dat met het benutten van de inbreng van de Osse burger hierin er vele mooie initiatieven ontplooid kunnen worden om het vrijwilligerswerk weer te laten opbloeien.

De eerste stap hiertoe wordt met de notitie Vrijwilligerswerkbeleid genomen. We wensen u succes met de behandeling in de gemeenteraad in januari 2024. De ASD Oss is graag bereid om over de uitvoering in 2024 weer u van advies te dienen.

Met vriendelijke groet,

Jaap Kool, voorzitter
Adviesraad Sociaal Domein

Mart van Wanrooij, voorzitter
Kenniskring Wmo